ङ्गान्त आहवनीयस्य नाशे यद्याहवनीयार्थमेव मन्थनं कुर्य्यात्। तदानीं तस्य मथिताहवनीयस्य गार्हपत्यजन्यत्वाभावात् तयोरुभयोरेकमत्याभावेन यज्ञो विच्छिद्येत। मथितस्य गार्हपत्यस्य विरोधात् यजमानस्य भ्रातृव्यं जनयेत्। तस्मादाहवनीयनाशे सति आग्नीध्राद्धिष्णियात् वह्निमुद्धरेत्। न तु मन्थनं कुर्य्यात्। आग्नीध्रस्य नाशे गार्हपत्यादग्निमुद्धरेत्। तस्य गार्हपत्यनाशे तत एव गार्हपत्यादर्द्धदग्धकाष्ठात् पुनर्मन्थनं कुर्य्यात्। यस्मादत्रैव गार्हपत्ये सोऽग्निर्विलीनोऽन्तर्हितः। तस्मात्तत्रैव मन्थनं युक्तम्। लोकेऽपि मणिमुक्तादिकमुत्तमं वस्तु यत्र भूप्रदेशे पतित्वा निलीनं भवति, तत्रैव तदन्विष्य लब्धुमिच्छन्ति। तस्माद्गार्हपत्यस्थितकाष्ठे मन्थनमुचितम्॥

तस्मिन्मन्थने कश्चिद्विशेषं विधत्ते। "यस्माद्दारोरुद्धायेत्। तस्यारणी कुर्य्यात्। क्रुमुकमपि कुर्य्यात्। एषा वा अग्नेः प्रिया तनूः। यत् क्रुमुकः। प्रियया चैवैनं तनुवा समर्द्धयन्ति" इति। गार्हपत्यावस्थितेष्वर्द्धदग्धकाष्ठेषु मध्ये चरमं वह्न्युद्वासनं यस्मिन् दारुणि पश्यति। तद्दारुसम्बन्धिन्यावेवारणी कुर्य्यात्। तयोररणोर्मन्थनवेलायां क्रुमुकं प्रक्षिपेत्। तत्क्षणेन निष्पन्नोऽतिलघुः शकलः योऽयं क्रुमुकः सैषाग्नेरतिप्रिया तनूः, क्रुमुके हि सहसा वह्निर्ज्वलति। अतः प्रियेणैव शरीरेण वह्निं समृद्धं करोति॥

आहवनीयमन्थने यो दोष उक्तः। तदभावेन गार्हपत्यमन्थनं प्रशंसति। "गार्हपत्यं मन्थति [३]। गार्हपत्यो वा